

ВИНОРОБНА ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ

Чебан О.Я., аспірант

Миколаївський національний аграрний університет

<https://orcid.org/0009-0001-3272-2855>

Науковий керівник – д-р екон. наук, професорка **Банєва І.О.**,

Миколаївський національний аграрний університет

<https://orcid.org/0000-0001-9524-2974>

Анотація. Викладений матеріал свідчить про те що в Україні сприятливі кліматичні умови для вирощування винограду з якого в подальшому переробляють на вина. Проведення селекції по виведенню нових сортів винограду для певних регіонів, впровадженням заходів по захисту рослин, розробки технології, машин та обладнання для обробки ґрунту на виноградниках, займається ННЦ «Інститут виноградарства і виноробства імені В.Є. Таїрова».

Ключові слова: виноробство, виноробна галузь, сорти винограду, класифікація, вино, споживач, ринок

Постановка проблеми Виноробство в Україні – галузь промисловості з давніми традиціями по виробництву та зберіганню вин. Історія розвитку культури виноробства на теренах України простежується ще з 4 століття до нашої ери. На південному березі Криму знайдені виноробні преси та інші знаряддя виготовлення вина. Греки завозили сюди свої сорти винограду і вирощували його та розвивали виноробство. Звідси виноградарство розповсюдилося іншими районами України.

Таким чином багата і довга історія Українського виноробства бере свій початок з давніх часів.

Як і вся наша культура, виноробство в Україні має довгу, цікаву та захопливу історію розвитку із своїми підйомами, занепадами та невдачами.

Останніми роками виноробство в Україні втрачає свої темпи зростання. Неприятливі політичні та економічні чинники вплинули як на виробництво, так і на торгівлю на зовнішньому та внутрішньому ринках.

Виклад основного матеріалу досліджень Одними з перших видатних вчених та науковців того часу що внесли значний вклад в розвиток виноробства, наукового вивчення винограду, його хвороб, виведення нових сортів цієї культури по праву вважають Василя Єгоровича Таїрова, Михайла Петровича Цебрій, Олександр Михайловича Негруля.

Усі зазначені науковці здійснювали свою наукову діяльність у Національному науковому центрі «Інститут виноградарства та виноробства імені В.Є. Таїрова» [1]. На сьогоднішній день ННЦ «Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова» продовжує залишатися провідною науковою установою у структурі Національної академії аграрних наук України,

зосереджуючи свої зусилля на вирішенні актуальних завдань у галузі виноградарства та виноробства.

Виноград та продукти його переробки, зокрема натуральне вино, мають високу біологічну цінність для людини. Якісне сухе виноградне вино містить понад 400 речовин, що мають позитивний вплив на організм – зокрема біологічно активні сполуки, мікроелементи, ферменти та інші елементи, необхідні для підтримки життєво важливих процесів. Попри те, що вино відноситься до алкогольних напоїв, у певних випадках воно використовується як лікувальний засіб [5].

Заслужений лікар України Іван Клиенко, один із активних прихильників винотерапії, практикував її протягом багатьох років у санаторно-курортних закладах Криму. Він зазначає: «Все є отрута і все є ліки – усе залежить від дози». За його методикою, допустима добова доза сухого вина для людини масою тіла 70 кг може становити до 200 мл. Проте ця норма є орієнтовною, адже індивідуально вона залежить від того, чи виробляє організм людини достатню кількість ферментів, необхідних для ефективного розщеплення алкоголю.

Ключовою особливістю винолікування є те, що в натуральному вині тривалий час зберігаються біологічно активні речовини, притаманні як винограду, так і дріжджовим культурам. Саме ці сполуки сприяють зміцненню імунної системи людини та підвищенню рівня гемоглобіну в крові. Крім того, вино проявляє антиоксидантні властивості, сприяє очищенню судин і зниженню концентрації холестерину у крові.

Клінічні дослідження підтверджують, що різні типи вин можуть бути рекомендовані при окремих захворюваннях: білі сухі вина – у разі порушень обміну речовин, анемії; рожеві – при неврозах, захворюваннях шлунково-кишкового тракту, серцево-судинній недостатності; червоні – у програмах лікування ожиріння та при розладах роботи кишечника.

Однак, виняткові властивості вина зберігаються лише за умови його високої екологічної якості. Вино не повинно містити канцерогенних або токсичних сполук. При перевищенні гранично допустимих норм таких речовин напій втрачає лікувальні властивості і стає потенційно небезпечним для здоров'я. Отже, справжнє лікувальне вино має бути повністю натуральним, біологічно і екологічно чистим.

Натуральне вино, вироблене зі здорового, якісного винограду, містить комплекс гігієнічно цінних та біологічно активних речовин, що формуються в результаті ферментації. До їх числа входять вітаміни, незамінні амінокислоти, пептиди, біогенні аміни, а також мікроелементи – фосфор, калій, магній тощо. Для повного переходу цих компонентів у готовий продукт необхідно суворо дотримуватись технологічних режимів на всіх етапах виробництва [3, 4].

Класифікація вин є доволі розгалуженою. Вони поділяються за різними критеріями – якістю, терміном витримки, особливостями технології виготовлення, а також типом сировини, з якої їх виробляють (рис. 1).

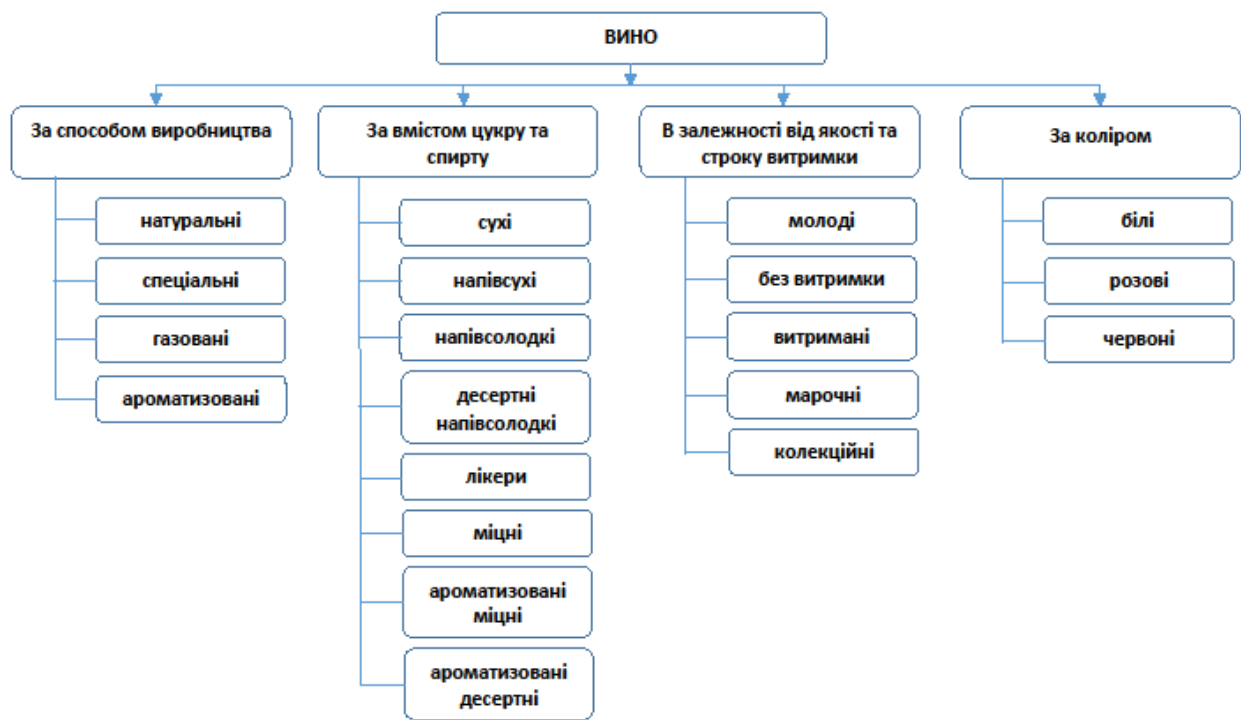

Рисунок 1 – Класифікаційна схема поділу вин

В більшості назва вина відповідає сорту винограду, з якого він виготовлений. Таквиробники випускають такі вина як:

Білі – Аліготе, Піно-гри та Піно Блан, Рислінг, Шардоне.

Червоні вина – Каберне Совіньйон, Мерло, Піно-нуар.

Також вина можуть бути ординарними (без особливої витримки), марочними (витримка не менше 1,5 років за особливих умов) таколекційними (які відрізняються особливою якістю з витримкою понад 10 років).

На українському ринку є близько чотирьох десятків виробників вина, основні потужності яких знаходяться на півдні Ураїни. Конкуренція досить напружена, оскільки вітчизняним виробникам постійно доводиться боротися з імпортними представниками.

Незважаючи на потенціал українських виробників, на ринку, як і раніше, зберігає стійкі позиції продукція імпортних торгових марок. Велику роль у формуванні попиту відіграла доступність імпортного вина.

Таким чином, конкуренція на ринку досить напружена, оскільки виробникам доводиться виборювати лояльність споживача, пропонуючи як високу якість, та й доступну ціну.

Культура споживання вина в Україні, суттєво відрізняється від інших Європейських держав.до вибору вина вітчизняний споживач підходить менш раціонально, ніж європейці. Для сучасного споживача в Україні важливим є зовнішній вигляд пляшки та її вартість. Мало хто звертає увагу на склад, сорт винограду, витримку тощо. Цими критеріями вибору користуються лише особливо витончені покупці, які переважно воліють продукцію імпортного виробництва.

Висновки. Стан виноробної галузі в Україні на сьогоднішній день можна охарактеризувати як вкрай складний. Виробництво вина є трудомістким

процесом, а політична нестабільність і складна економічна ситуація в країні створюють серйозні ризики для бізнесу, який формувався протягом багатьох років. Зокрема, війна та анексія Автономної Республіки Крим завдали суттєвого удару по вітчизняному виноробству, підірвавши його виробничий і сировинний потенціал.

Останні роки спостерігається стрімке скорочення площ виноградників, що негативно позначається на забезпеченості виробництва власною сировиною. У зв'язку з цим багато підприємств змушені закуповувати виноматеріали за кордоном, що, своєю чергою, підвищує собівартість продукції і ставить під сумнів її автентичність для споживача.

Нестача якісної сировини сприяє зростанню недовіри серед українських споживачів. У суспільстві поширена думка, що національні винороби використовують у виробництві хімічні добавки, порошкові концентрати або неякісну сировину. Такий споживчий скепсис негативно впливає на попит: дедалі більше українців надають перевагу імпортним винам, особливо після зниження цін на закордонну продукцію.

Ці чинники створюють серйозні виклики для галузі, вимагаючи комплексної державної підтримки, стимулювання локального виробництва, а також активної інформаційної кампанії, спрямованої на відновлення довіри до українського вина.

Список використаних джерел

1. URL: <https://www.tairov.org.ua/>
2. Виноробна промисловість: традиції та інновації. Вітчизняний та світовий досвід [Електронний ресурс]: наук.-допом. бібліогр. показч / [упоряд. О.В. Олабоді]; Нац. ун-т харч. технол., Наук.-техн. б-ка. Київ, 2019. 182 с.
3. Басюк, Д.І. Тенденції розвитку виноградарсько-виноробної галузі України / Д.І. Басюк, І.М. Бабич, М.В. Білько // Наукові праці Національного університету харчових технологій. 2016. Т.22, №3. С. 103-112.
4. Вишневський, А. Тенденції розвитку та технологій для вино виробництва та виноградарства / А. Вишневський // Лікьоро-горілчате виробництво та виноробство. 2013. №5-6. С. 2-5.
5. Лікарі про лікування вином і його споживання (види вина, показаннв, дози, протипоказання) // Виноград. Вино. 2012. №6. С. 20-38.

Abstract The presented material shows that Ukraine has favorable climatic conditions for growing grapes, which are then processed into wine. The selection of new grape varieties for individual regions, the implementation of plant protection measures, and the development of technology, machinery, and equipment for soil cultivation in vineyards are carried out by the National Scientific Center "V.E. Tairov Institute of Viticulture and Winemaking". There are wines on the market whose names correspond to the grape varieties from which they are made.

Keywords wine production, wine industry, grape varieties, wine classification, consumer, wine market.